

En maria

Peter van Overbruggen

Eind vorig jaar werd ik in een protestantse kerkdienst dienst geraakt door een prachtige tekst over Maria, uitgesproken door ds. Christien Crouwel, sinds 2018 algemeen secretaris van de Nederlandse Raad van Kerken. Het was haar vertaling van 'en maria', een Duitse versie van het Magnificat, geschreven door de Zwitserse dichter-predikant Kurt Marti (1921-2017).

Marti was een gevierde schrijver van uiteenlopend werk: poëzie, verhalen, psalmvertalingen en theologische werken. Vooral in de taal van zijn poëzie laat hij zien dat liturgische teksten vrij en levendig kunnen zijn. Je kunt in zijn ogen die taal dichter bij onze tijd brengen. Traditionele teksten wonder: door hem afgestort en brengen onder woorden wat mensen van nu ervaren en beleven.

Zijn moderne versie van de lofzang van Maria past zowel bij het paassthema van 'opstanding' als bij de meimaand, die traditioneel aan haar is toegewijd. We zien Maria uit haar traditionele beeld van nederige dienares en 'zoete moeder' als een eigentijdse, krachtige vrouw opstaan tegen de heersers. Maar zij daalt ook af van de altaren waarop zij is geplaatst door degenen die wonderen van haar verwachten. We horen door het heilig gedicht een toon van sociale beweging en strijd tegen onrecht, ook vrouwen aangeaan. We horen een vrouw die niet mag spreken in het gebedshuis, maar toch zingt tot haar zoon (en dochter) over genade en ontneking. En ten slotte zien we Maria verschijnen in de gestalte van dappere vrouwen uit de geschiedenis, bevrijd van alle ballast en al haar trotse naaktheid.

en maria
zong tot haar ongeboren zoon:
mijn ziel verheft de heer
juich tot god mijn redder
ik: een onbetekenende vrouw
maar van nu af aan zullen de mensen
mij gelukkig prijzen
want grote dingen heeft god
voor mij gedaan
zijn naam is heilig
en grenzeloos zijn barmhartigheid
voor allen die hem serieus nemen -
hij gebruikt zijn macht
om de plannen van de machthebbers
weg te vagen
hooggeplaatsten stoot hij van hun troon
en onderdrukten heft hij op
hij maakt de hongerigen rijk
en stuurt de rijken hongerig weg

en maria kon nauwelijks lezen
en maria kon nauwelijks schrijven
en maria mocht niet zingen
noch spreken in het gebedshuis
van de joden
waar mannen de man-god dienen
en daarom zong zij
tot haar oudste zoon

en daarom zong zij
tot haar dochters
haar andere zonen
over de grote genade
en haar heilige ontneking

Zij schrok op de dag
dat Jezus de werkplaats
en haar gezin verliet
om in de Naam van God en
uit het vuur van de dooper
haar lied te leven en dan, ach dan
werden bevestigd alle angsten
als Jezus aan het kruis
vergeefs naar God schreeuwde

later
veel later
blikte maria
radeloos neer van de altaren
waarop zij geplaatst was
en geboorde in een persoonsverwisseling
toen zij - de veelvuldige moeder -
als maagd werd vereerd

en ze vreesde voor haar verstant
toen steeds meer mensen
op de knieën vielen voor haar

en angst bekleemde haar hart
hoe inniger zij - een machteloze vrouw -
gesmeekt werd om hulp en wonderen

het dienst stonde haar echter
de goudslasterende knieval
van potentaten en beulen
tegen wie ze toch ooit
gezongen had vol hoop

en maria stapte uit haar beelden
en klom van haar altaren af
en zij werd het meisje courage
de heilig vermetele Jeanne d'Arc
en ze was seraphina van de vrije geest
rebelte tegen mannenmacht en hiërarchie
en ze bood als kalle het kruidenvrouwje
opstandige boeren een schuilplaats
en ze werd miljoenen keren als heks
ter ere van de afgodengod verbrand
en zij was de kleine therese
maar ook rosa luxemburg
en zij was simone weld 'de rode maagd'
en getuige van het absolute
en ze werd tot madonna leone die naakt
op de leeuw voor haar india's nitrijdt -
en zij was en zij is veelvuldig
veelstemmig
de subversieve hoop van haar gezang.

Jezus omarmt zijn moeder, Jan Thoope 1915, Sint-Benedictuskerk Oosterbeek. Beeldrecht Publiek Domein.
© Foto: Museum Catharijneconvent, Utrecht